

i atom- og ikke-atommagternes forpligtelser variere. Det er imidlertid mit håb og min overbevisning, at Generalforsamlingen vil slutte op om ikke-spredningsaftalen også i erkendelse af de meget store fordele, som er forbundet med en sådan aftale. Vi bør ikke glemme, at atommagternes tilslutning hertil i sig selv indebærer en indskrænkning i disse magters handlefrihed, der er et nøje korrelat til ikke-atommagternes forpligtelse til ikke at modtage atomvåben.

Yderligere pålægger ikke-spredningsaftalen atommagterne en alvorlig forpligtelse til at komme videre med nedrustningssagen. Lad mig her erindre om det af Sverige i ENDC fremsatte og accepterede ændringsforslag til præamblen, hvorefter parterne skal søge at opnå en aftale om forbud mod alle kernevåben-sprængninger, og til art. VI, hvorefter parterne forpligter sig til i god tro snarest at forhandle om et ophør af atomkapløbet. Jeg vil også gerne kort berøre den forpligtelse, der er nedfældet i aftaleudkastets art. IV, hvorefter parterne skal samarbejde alene eller sammen med andre stater eller internationale organisationer med henblik på yderligere udvikling af anvendelsen af atomenergi til fredelige formål især på ikke-atommagternes territorier. Denne bestemmelse pålægger atommagterne en klar forpligtelse, og det er med den største interesse, at jeg har bemærket, at såvel Sovjetunionens 1. vice-udenrigsminister Kuznetsov som USAs faste repræsentant, ambassadør Goldberg, i deres indlæg i dette udvalg den 26. april 1968 anerkendte dette ansvar på deres respektive landes vegne. Som ambassadør Goldberg udtrykte det: Når vi lukker døren for spredning af atomvåben, medvirker vi derved til at åbne døren mere for atomets fredelige anvendelse.

Jeg vil her gerne erindre om den nye revisionsbestemmelse i art. VIII, som under den sidste forhandlingsfase i ENDC er blevet ændret således, at der er en udvidet adgang til afholdelse af konferencer, der skal overvåge, hvorledes traktaten fungerer. Det er min opfattelse, at man herved har åbnet vejen for, at nogle af de indvendinger, som er blevet fremsat mod aftalen, vil kunne tages op, efterhånden som tiden gør dem modne til endelig afgørelse. Denne mulighed bør tages i betragt-

ning og forhåbentlig bidrage til, at aftalens vedtagelse kan fremmes mest muligt.

Vi ved, at det fremlagte traktatudkast er understøttet af USA og Sovjetunionen, og vi ved også, at disse to supermagters tilslutning til en aftale er en *conditio sine qua non*. Vi ved yderligere, at det har kostet lange og til tider endog meget vanskelige drøftelser at nå til dette resultat. Under disse omstændigheder må vi hver for sig stille os det samvittighedsspørgsmål: Tør vi under hensyntagen til den komplicerede internationale situation tage risikoen for yderligere at forsinke denne aftale? Er det ikke nu vor pligt at acceptere det fremlagte aftaleudkast?

For mit lands vedkommende er svaret ikke svært. Vi accepterer forslaget, men med den klare underforståelse, at det er et led i en udviklingskæde. Vi må ikke stille os tilfreds med denne aftale, for den er ikke et mål i sig selv, men den er den aftale, som skal skabe forudsætningerne for yderligere nedrustningsskridt. Jeg vil her gerne citere den udtalelse, der blev vedtaget på det nordiske udenrigsministermøde den 26. april 1968 Det hed heri:

„Videre drøftede udenrigsministrene 18-magts nedrustningsudvalgets rapport med et amerikansk-sovjetisk fællesudkast til en aftale om hindring af spredning af kernefysiske våben. Ministrene udtalte, at det er af væsentlig betydning, at en aftale nu kan blive indgået uden yderligere forsinkelser og med størst mulig tilslutning. En ikke-spredningsaftale vil være et vigtigt bidrag til international afspænding og sikkerhed. Den bør snarest muligt følges af en overenskomst om forbud mod underjordiske kernefysiske prøveekspllosioner og af andre nedrustningsforanstaltninger“.

Jeg vil gerne erindre om tidsfaktorens vigtighed. Vi befinder os i en situation, hvor et relativt stort antal stater har de videnskabelige, tekniske og måske også de økonomiske forudsætninger for hurtigt at kunne udvikle selvstændige atomvåben. Tilkomsten af nye atommagter vil kunne igangsætte et øget rustningskapløb og skabe yderligere ustabilitet i visse ømfindtlige områder af verden med risiko for, at begrænsede konflikter kan få faretruende og eventuelt verdensomspændende karakter.

Netop fordi risikoen er global, bør vi